

Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling nieuwbouwwoningen It Stalt 3 te Oudega

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling nieuwbouwwoningen It Stalt 3 te Oudega

Leeuwarden, september 2023

In opdracht van:
RHO Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk
Dhr. R. H

Rapportage:
Dhr. E. K

Autorisatie:
Dhr. J. G

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling nieuwbouwwoningen It Stalt 3 te Oudega.
Rapport 23176 Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
	Overige (broed)vogelsoorten	5
2.3	Zoogdieren	5
	Vleermuizen	5
	Overige zoogdieren.....	6
2.4	Reptielen.....	6
2.5	Amfibieën	7
2.6	Vissen	8
2.7	Ongewervelden	9
2.8	Gebiedsbescherming.....	9
	Stikstofgevoeligheid.....	9
2.9	Houtopstanden	9
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
3.1	Overzicht beschermde soorten	10
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	10
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	11
4	LITERATUUR EN BRONNEN	12
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

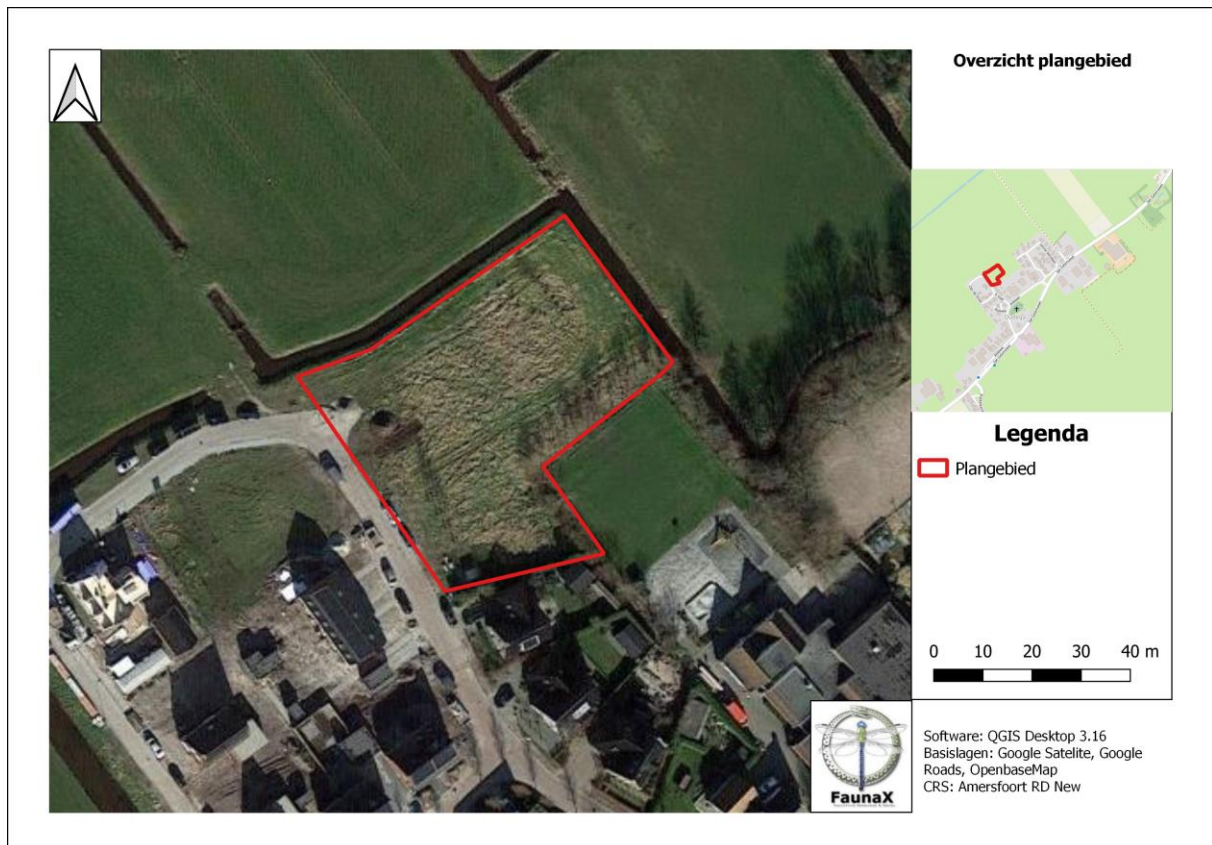
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om een woongebied met twee tot zes woningen en bijbehorend openbaar terrein te realiseren op een grasperceel bij It Stalt 3 te Oudega. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) It Stalt 3 te Oudega.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van RHO Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op vrijdag 9 augustus onder warme weersomstandigheden (18°C, windkracht 3, licht bewolkt) Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een grasperceel ten noorden van de weg It Stalt in Oudega. Ten westen van de weg zijn al nieuwe woningen gerealiseerd (figuur 1.1). De grenzen van het plangebied worden ten noorden en noordoosten van het plangebied gevormd door sloten. Ten zuidoosten en zuiden bevindt zich een houtwal die bestaat uit diverse bomen- en struiken (figuur 1.2). In het midden van het grasperceel staat een rijtje van een viertal smalle iepen.

Ten tijde van dit schrijven is nog onbekend wat de exacte invulling van het plangebied wordt. Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van twee tot zes woningen met bijbehorend openbaar terrein binnen het plangebied. De woningen zijn vrijstaande woningen of twee onder één kap, waarbij mogelijk ook parkeerplaatsen worden gerealiseerd.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Op het laag gemaaid grasperceel zijn een aantal plantensoorten aangetroffen, waaronder witte klaver, smalle weegbree, grote weegbree, zilverschoon, akkerdistel, ridderzuring, scherpe boterbloem, veenwortel, grote brandnetel en gewone berenklauw (figuur 2.1). De sloot ten noorden van het plangebied was volgegroeid met grote egelskop. Bij en in de sloot ten noordoosten van het plangebied zijn harig wilgenroosje, grote egelskop, riet, grote waterweegbree, pijlkruid, drijvend fonteinkruid, ruwe bies, haagwinde en kikkerbeet aangetroffen.

Geen van de waargenomen plantensoorten geniet bescherming onder de Wet natuurbescherming. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Binnen het plangebied staat een houtwal met verschillende bomen- en struikensoorten. Tevens staat in het midden van het grasperceel een viertal smalle iepen naast elkaar. In geen van de bomen binnen het plangebied zijn boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast op boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. In het plangebied staat geen bebouwing. Ten westen van het plangebied staan wel enkele nieuwbouwwoningen. Vanwege de (moderne) wijze waarop deze woningen zijn gebouwd, alsmede de leeftijd hiervan, achten we de kans dat hier soorten als huismus en gierzwaluw broeden relatief klein. Daarnaast zijn deze soorten weinig verstoringgevoelig. We achten de kans op negatieve effecten als gevolg van verstoring dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van vogels kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten, is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens de broedperiode.

Het plangebied biedt kansen voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen soorten als de merel, roodborst en vink tot broeden komen in de houtwal. Hiernaast kunnen soorten als wilde eend en meerkoet tot broeden komen in de oevervegetatie in de sloten.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarroonde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. Deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Tevens zijn binnen het plangebied geen gebouwen aanwezig, waardoor ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten kan worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van vleermuispopulaties in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen. Binnen het plangebied kan de houtwal functioneren als onderdeel van een foerageergebied en vliegroute. In het dorp zijn echter genoeg alternatieven aanwezig, waardoor dit hoogstens een klein onderdeel van een foerageergebied en vliegroute betreft. Daarnaast wordt er als gevolg van het planvoornemen geen vliegroute doorbroken. Derhalve betreft dit geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.

Hierdoor kunnen negatieve effecten op essentiële vliegroutes en -foerageergebieden van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en -foerageergebieden van vleermuizen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van overige beschermde soorten zoogdieren. Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van soorten als bever, otter, das, noordse woelmuis, boommarter en waterspitsmuis.

Het voorkomen van verblijfplaatsen van deze soorten kan ons inziens op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

Van de bever en de das zijn geen sporen aangetroffen. Dit terwijl sporen en verblijfplaatsen van deze soorten over het algemeen goed zichtbaar zijn. De otter verblijft over het algemeen in de oeverzones van grote waterlichamen, op locaties waar genoeg dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van brede rietkragen. Van dergelijke omstandigheden is in het plangebied geen sprake. De noordse woelmuis maakt vaak gebruik van grote oppervlakten aan rietland, wat in het plangebied niet voorkomt. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boommarters kan worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van bomen met geschikte boomholtes. Voor de waterspitsmuis geldt dat ons inziens op de oevers van de sloten in/om het plangebied geen geschikte dekking aanwezig is. Daarbij concentreren populaties in de ruime omgeving zich bij de Fluessen en in veengebieden als It Swin (bron: NDFF).

Negatieve effecten op overige zoogdieren kunnen ons inziens derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen wel soorten voorkomen welke in de provincie Fryslân vrijgesteld zijn voor ruimtelijke ingrepen, maar waarvoor men zich wel moet houden aan de zorgplicht (Zie Bijlage I).

- Negatieve effecten op overige beschermde zoogdieren kunnen ons inziens op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen vrijgestelde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Uit de ruime omgeving van Oudega, ten zuiden op circa 3,5 kilometer afstand bij Ruigahuizen, zijn levendbarende hagedissen en een ringslang waargenomen. Deze waarnemingen zijn gedaan in open bos op oude heidegrond. Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor de levendbarende hagedis omdat hier alleen een weiland, sloten en enkele bomen en struiken aanwezig zijn. Ook biedt de directe omgeving geen geschikt habitat.

Vanwege de aanwezigheid van deze sloten is de ringslang, welke in bepaalde opzichten een bredere habitatvoorkeur heeft, moeilijker uit te sluiten. Vanwege het feit dat het plangebied en de omgeving hiervan slechts minimaal geschikt habitat biedt voor deze soort, alsmede de relatief grote afstand tot de dichtstbijzijnde bekende waarneming, achten we de kans dat deze soort in het plangebied verblijft echter dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

- De aanwezigheid van reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de heikikker bekend.

Afgelopen jaar is zelfs pal naast het plangebied een heikikker waargenomen (bron: NDFF). Een soort die vaker in veenweidegebied voorkomt. Op basis van deze verspreidingsgegevens en habitateigenschappen kan het voorkomen van de heikikker in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Hierbij is het goed mogelijk dat de soort zich voortplant in de sloten in/om het plangebied. In dat geval is het aannemelijk dat het plangebied dient als landhabitat voor deze soort. Overwinteringsmogelijkheden bevinden zich in het plangebied vooral in de opgaande vegetatie (onder bomen en struiken) en in de oevers van de sloten die in/om het plangebied liggen.

Figuur 2.2. Uit de directe omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen (groene stip) van heikikkers bekend. (bron: NDFF)

Binnen het plangebied zijn twee groene kikkers waargenomen (meer- of bastaardkikker). Deze en andere soorten als de gewone pad zijn binnen de provincie Fryslân vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde amfibieën, in dit geval de heikikker, binnen het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Er zijn daadwerkelijk waarnemingen van deze soort uit Oudega bekend (bron: NDFF). De wateren in en om Oudega zijn gekoppeld door middel van duikers, waardoor de kans reëel is dat de soort ook binnen de sloten in/om het plangebied voorkomt. In deze sloten is sprake van een ontwikkelde vegetatiestructuur en op de bodem is sprake van een sliblaag van enkele centimeters dik. De aanwezigheid van de soort kan mede hierdoor ook op basis van habitateigenschappen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Uit de directe omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen (groene stippen) van grote modderkruipers bekend. (bron: NDFF)

- De aanwezigheid van grote modderkruiper in de sloten in/om het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoetwatervissen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals specifieke soorten dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en is ons inziens geen sprake van waterlichamen waarin bijvoorbeeld beschermde libellen als de gevlekte witsnuitlibel zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is geen enkele vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelkansgebied. Ook is het plangebied geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS). Het plangebied is tevens geen onderdeel van een Natura2000-gebied.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden, waaronder Natura 2000, weidevogelkansgebied, ganzenfoerageergebied en NNN-gebieden kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ten opzichte van het plangebied is de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving op minder dan twee kilometer afstand van het plangebied.

Bij het realiseren van het planvoornemen wordt waarschijnlijk extra stikstof uitgestoten, bijvoorbeeld door de inzet van mobiele werktuigen. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS-berekening benodigd is voor de voortgang van de werkzaamheden.

- Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal twintig bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. De gemeente bepaalt de begrenzing van de bebouwde kom boswet. In het plangebied is geen sprake van bovengenoemde bomenrijen of grote oppervlaktes aan bomen. Van een meld- en/of herplantingsplicht is derhalve geen sprake.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht, zolang de houtwal wordt behouden.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Werkzaamheden waterlichamen vermijden. Anders → Nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Gebieds-bescherming	Stikstofuitstoot	Mogelijk					Informeren bij de provincie Fryslân.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen (zie huiszwaluw). Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Heikikker

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de heikikker zich voortplant in de sloten langs de randen van het plangebied. Op basis hiervan kan tevens niet worden uitgesloten dat de soort in het plangebied overwintert. Vooral de oeverzones van de sloten, alsmede de in het plangebied aanwezige houtwallen en de bodem rond de in het plangebied aanwezige solitaire bomen zijn hiervoor geschikt. Indien (één of enkele van) deze elementen worden aangetast kunnen negatieve effecten op deze soort niet worden uitgesloten en adviseren we om op basis van nader onderzoek aan te laten tonen of deze soort zich inderdaad in de betreffende sloten voortplant. In dat geval is overwintering in het plangebied aannemelijk. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd op basis van kooractiviteit in het vroege voorjaar en/of aan de hand van eDNA (Environmental DNA) onderzoek, waarbij uit de betreffende sloten een gemengd watermonster wordt genomen, welke vervolgens in het lab wordt geanalyseerd op genetisch materiaal van de heikikker.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van grote modderkruiper in de sloten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Indien werkzaamheden aan sloten niet kunnen worden vermeden, kunnen negatieve effecten op deze soort niet op voorhand worden uitgesloten. In dat geval adviseren we om nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort uit te laten voeren. Dit kan het beste worden uitgevoerd aan de hand van eDNA (Environmental DNA) onderzoek, waarbij uit de betreffende sloten een gemengd watermonster wordt genomen, welke vervolgens in het lab wordt geanalyseerd op genetisch materiaal van grote modderkruiper.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Stikstofuitstoot

Mogelijk dient voor de voortgang van het project een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. We adviseren hierover contact op te nemen met de provincie Fryslân.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli);
- **Heikikker:** Nader onderzoek indien sloten, houtwallen, oeverzones en/of bomen worden aangetast.
- **Grote modderkruiper:** werkzaamheden aan waterlichamen vermijden. Anders → nader onderzoek;
- **Zorgplicht:** naleven van de zorgplicht.
- **Stikstofuitstoot:** informeren bij de provincie Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

Bij 12. (2021). *Kennisdocument Grote modderkruiper Misgurnus fossilis*

<https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2021/10/Kennisdocument-Grote-modderkruiper-Misgurnus-fossilis-Versie-2.0-oktober-2021.pdf>

Bij 12. (2023). *Kennisdocument Huismus Passer domesticus*

<https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennisdocument-Huisumus-versie-2.1-februari-2023.pdf>

Jong, de. & Vos. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9: 199-208

https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Soorten/Heikikker_Atlastekst.pdf

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

RAVON. (z.d.) *Heikikker, Rana arvalis*.

<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/heikikker>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

Zoogdiervereniging. (z.d.) *Otter*

<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/otter>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.